

NEVO TIIJA – HANKE

TIIVISTELMÄ

Maksatuskausi 1.5.-31.8.2018

Toimittanut Mertsu MEDI Ärling

Diak

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

NEVO TIJJA –HANKE TIIVISTELMÄ

Nevo tiija – uusi aika on Suomen romanien yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja hyvinvointiin keskittyvä ESR-hanke, joka toteuttaa romanipoliittisen ohjelman seurantaraportin (2013) edellyttämiä toimenpiteitä. Hankkeen päätavoitteena on, että romanien osallisuus, hyvinvointi ja yhdenvertaisuus sekä työ- ja toimintakyky ja mahdollisuudet osallistua työelämään ja palveluiden piiriin paranevat.

Hankkeessa jatkettiin aikaisempien toimintojen kehittämistä sekä aloitettiin jalkauttaminen rakenteisiin. Esimerkiksi työllisyyttä edistävän koulutusmallin kehittämistyö on edennyt uuden hankkeen kirjoittamisvaiheeseen yhteistyössä sekä Itä-Suomen että Etelä Suomen koulutusorganisaatioiden ja viranomaisten kanssa. Samoin myös Teemapäiviä on jatkettu suunnitelman mukaan. Teemapäiviä konseptina ollaan myös viemässä ulkomaille (Romania ja Bulgaria) kansainvälisen hankkeen avulla. Mallinnettu Kokemusasiantuntijakoulutus on jalkautunut osaksi Jyväskylän kaupungin koulutustoimintaa.

Hallinnollisten töiden lisäksi hankkeessa satsattiin median valjastamista viestintään ja oikeanlaisen näkyvyyden saamiseen. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella olevien osatoteuttajien loppuseminaarisuunnitelmia käytiin yhdessä lävitse, etenkin mieltien markkinointia ja kohderyhmiä. Ennen alkavia kesälomia työstettiin ja stilisoitiin vielä 25 yhteistä mallinnusta eli hyvää käytäntöä liitettäväksi loppujulkaisuun. Loppujulkaisu itsessään vei melkoisen määrän työaikaa kolmelta toimitustyötä tekevältä henkilöltä, joista projektipäällikkö oli yksi, melko moninaisen kirjoittajajoukon tähden.

Vielä kesän kynnyksellä päätettiin aloittaa erillinen mentorointiohjelma, joka ideana lähti Etelä-Suomen Avin ylijohdajan kanssa käydystä keskustelusta. Mukaan saatiin 14 esimiestason johtotehtäviä tekeviä naisia ja miehiä mentoroijiksi sekä vastapareiksi eli actoreiksi pääkaupunkiseudulta romaninuuria ja nuoria aikuisia. Mentoroinnista on tarkoitus kehittää toimiva malli ja siksi sen kehittymistä tarkastellaan aina hankkeen loppuun asti ennen mallintamista.

Syksyksi suunnitellut mediakampanjat aiheuttivat myös paljon ylimääräistä työtä, koska jouduimme kahteen kertaan tekemään mahdollisten toteuttajien kilpailutukset varmistaaksemme, että julkisilla varoilla tehtävä kampanja täyttää kaikki ESR-hankkeille säädetyt hankintakriteerit, joten turvauduimme lakimiespalveluihin. Prosessia on viety eteenpäin hyvässä yhteisymmärryksessä sekä ohjausryhmän että rahoittajan kanssa.

Erittäin positiivista oli, että maksatuskauden loppuun mennessä Roosa-osatoteutus oli saavuttanut tavoitteensa ja aineisto oli saatu kerättyä Romanian hyvinvoinnin tietopohjaa varten. Elokuun loppuun mennessä datan tarkistus ja raportoinnin sekä osallistavan tulostyöpajan suunnittelu myös vahdittuivat.

		NEVO TIIVA- HANKKEEN ARVIOINTI					
		HANKKEEN TILASTA JA TOIMINNASTA					
		Erinomainen	Hyvä	Kohtalainen	Paljon parantamisen varaa	yhteensä	
1. Hankkeen eteneminen		3	2			5	
2. Tavoitteiden saavuttaminen		3	2			5	
3. Hankehenkilöstön toiminta		4	1			5	
4. Hallinnointi		3	2			5	
5. Tiedottaminen		5				5	
6. Osallisuuden edistäminen		5				5	
Yhteensä		23	6				
Kehitysehdotukset							
ja muuta mieleen tullutta:							
projektipäällikölle assistentti tehostaisi tuloksia							
Hienoa työtä. Poikkeuksellisen paljon panostettu viestintään. Hyvin saat osallistujia töihin ja koulutukseen. Aktiivinen ja verkostoituva projektipäällikkö. Kiitos!							
Kiitos: Hanke on lisännyt konkreettisesti osallisuuden edistämistä. Osallistujat ovat lähteneet opiskelemaan, työllistyneet ja perustaneet yrityksiä; laaja yhteiskunnallinen vaikutus yksilön lisäksi.							

TILASTOTIETOJA KOKO HANKE AJALLA 1.8.2016–31.8.2018:

Kohderyhmän asiakastapaamiset	2471
Kohderyhmän puhelin/some/e-mail kontaktit	10 188
Työ- ja opiskelupaikkailmoituksia (FB)	1055
Yhteistyötahojen tapaaminen	438
Yhteistyötahojen email-, puhelin- ja somekontaktit	1274
Viranomaistapaamiset	367
Seminaarit/Koulutustilaisuudet krt.	143
Viranomaisten sähköpostikontaktit	403
Koulutus/opiskelu	87
Työllistyneiden kokonaismäärä	132
- josta oppisopimuksia	16
Yrityksen/toiminimen perustaneita	7
Työkokeilijat	20
Mentorointiohjelma - työllisyyttä edistävä	14
Osallistujia saavutettu hankkeen alusta	483/625
joista naisia	298/403
epäselviä	13
THL:n tutkimukseen osallistuneita hankkeen alusta	350
Someseuraajia Romanian osallisuus -sivuilla	1428
Somepäivityksiä	1617
Sivuja katsottu koko hankkeen aikana	701 532
Mediaosumia (kaikki mediat yht.)	84

Sisällys

Nevo tiija –hanke tiivistelmä	1
Tilastotietoja koko hanke ajalla 1.8.2016–31.8.2018.....	3
Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy	5
Suomen Romanifoorumi	7
Vamos – Helsingin Diakonissalaitos	11
THL/Roosa	17
ODL/ Karola	20
Helsingin kaupunki – nuortenpalvelut	23
Vantaa työllisyyspalvelut.....	24

DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULU OY

HALLINNOINTI

Hallinnointiin liittyvät asiat ovat maksatusjaksolla olleet paljon aikaa vieviä. Vielä ennen kesälomia jouduttiin korjaamaan ESR-aloituslomakkeita 150 kpl epäselväksi jääneen TEM:n ohjeistuksen takia, joka koski kysymystä tutkinnosta. Yhteistyö ja yhdessä tekeminen romanijärjestöjen ja viranomaisten tai muiden toimijoiden kanssa on ollut hyvää ja hedelmällistä.

Myös syksyllä toteutettavat mediakampanjat yhteistyössä sisarhankkeen kanssa vei paljon työaikaa, koska varsinkin mediakampanja I, jossa kohderyhmänä olivat työnantajat, budjetti suuruutensa vuoksi vaati erityistä tarkkuutta toteuttaakseen hankintalain säädöksiä. Turvauduimme siksi lakimiespalveluihin. Kilpailutuksen tuloksena valituksi tuli paras ja innovatiivisin kokonaisuus. Koska taloutemme salli, aloitimme suunnittelemaan maksatuskauden lopulla yhtä erillistä mediakampanjaa; mediakampanja III, jossa kohderyhmänä olisi suuri yleisö. Näin kolmella itsenäisellä kampanjalla tulemme saavuttamaan sekä romaniyhteisön, työnantajat että suuren yleisön ja pystymme silti hyödyntämään eri kampanjoissa tuotettuja materiaaleja kustannustehokkaasti ja mielekkäästi. Maksatuskauden aikana ohjausryhmä kokoontui kerran 12.6.2018.

Vantaan osatoteutuksesta kaikki työntekijät ilmoittivat jäävänsä pois erilaisten syiden takia (uusi työ, opiskelujen alkaminen ja äitiysloma). Koska osatoteutuksessa ei kaikkii tulostavoitteisiin oltu vielä päästy, päädyttiin osatoteutukseen palkkaamaan vielä loppuvaiheeseen yksi työntekijä, joka varmistaa tulostavoitteisiin pääsemisen. Rekryyn liittyvät hallinnolliset tehtävät veivät melko paljon aikaa ja maksatuskauden päättyessä prosessi oli vielä kesken.

TOIMINTA

Hankkeiden ja muiden toimijoiden yhteistyötapaamiset/työpajat

Kaikille hanketoimijoille pidettiin eri teemoilla järjestettyjä yhteistyötapaamisia (2.5. ja 7.5. sekä 18.6.). Niissä käytiin läpi osahankkeiden kuulumisia ja annettiin ohjausta hankkeen hallinnointiin sekä toimintaan liittyen. Erityisen paljon painoarvoa kevään tapaamisissa kohdistettiin hankkeessa tuotettuihin sosiaalisiin innovaatioihin. Niiden lisäksi työpajoissa käsiteltiin loppuraportointiin liittyviä kysymyksiä sekä loppujulkaisu asioita.

Erilaisiin neuvottelu- ja seminaari- sekä koulutuspäiviin on tälläkin maksatusjaksolla osallistuttu useissa eri kaupungeissa ja ryhmien kanssa.

kokonaismäärä hankkeen alusta maksatusjakson päättymiseen näkyy tilastossa. Päivissä on käyty lävitse romaneiden osallisuutta, hyvinvointia, koulutusta ja työllistymistä.

Romaninuorten työllisyyttä edistävä mentorointikokonaisuus sai alkunsa maksatuskauden aikana. Erityisenä tukena ja promoottorina mentorikuvioissa ovat toimineet sisarhankkeen projektipäällikkö sekä Etelä-Suomen Avin ylijohtaja. Mukaan lähti 14 työelämässä esimiesasemassa olevaa mentoria. Vastaavasti actoreita ohjelmaa saatiin saman verran. Alustavat tulokset mentoroinnista ovat erinomaiset. Tuloksia on sekä voimaantumisissa, kasvussa ja kehittämisessä sekä työllisyydessä.

Ohjaus ja neuvonta

Projektipäällikkö on maksatuskauden aikana tavannut henkilökohtaisesti 20 asiakasta ja antanut heille työllistymistä koskevaa neuvontaa ja ohjausta. Heistä kaikki eivät ole kuitenkaan tulleet hankkeeseen varsinaisesti sisälle. Puhelinneuvontaa on annettu 42 henkilölle. Lisäksi romaniasiakkaita on kohdattu erilaisten tapahtumien yhteydessä useita kymmeniä, jolloin ohjausta on annettu nk. lennosta.

Viestintä ja muu näkyvyys

Medianäkyvyys on maksatuskaudella ollut hyvää ja monipuolista, laajasti saatu näkyvyyttä eri valtakunnallisissa medioissa sekä pää tv:t: Yle 1 aamu-tv primeaika ja MTV3 10 uutiset että HS ja TS sekä IS ja IL -lehdet. Yhteensä 80 osumaa.

Erilaisia päivityksiä liittyen työllisyyteen 320 (työpaikkailmoituksia yms.) ja koulutukseen 60 (kurssit ja opiskelupaikat sekä tukipajat) FB-sivuille on päivitetty hankkeen aikana muita päivityksiä 1237 päivitystä.

Hankeyhteistyö

Hankkeen projektipäällikkö on osallistunut säännöllisiin kolmen vankityötä tekevän romanihankkeen tapaamisiin. Nämä ovat Diakin Tšetanes naal ja Nevo tiija sekä Risen Vankeusaika mahdollisuutena.

Hankeyhteistyötä on tehty myös Diakin Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla ja Satakunnassa-hankkeiden kanssa sekä jossain määrin myös muiden Diakin hankkeiden kanssa.

Hankkeessa on osallistuttu Sokra-koordinaatiorhankkeen toimintaan ja sitä kautta tutustuttu myös muiden TL5 -hankkeiden tavoitteisiin ja toimintoihin.

SUOMEN ROMANIFOORUMI

Tämä raportti kertoo mitä hankkeen suunnitelman mukaisia, Romanifoorumin keskeisiä, tehtäviä, toimintamuotoja, tavoitteita on toteutettu ja mitä on saavutettu tämän raportointijakson aikana yhdessä, toimintaan liittyvien, osatoteuttajien kanssa.

Facebook videoclippien katsomiskerrat maksatusjakson aikana.

1. Lapsen kymmenen käskyä vanhemmilleen 2099
2. Eri Teemapäivät yli 2300
3. Terveisiä teemapäiviltä, SRF:n toimistolla tehty videoclippi 646
4. Mitä on voimaantuminen? 1353
5. Mitä kulttuuri on? 2215
6. Kevään 2018 aikana vierailimme suomessa asuvien Romanian romaneiden kodissa, siihen liittyvää videoclippiä on katsottu 730 kertaa.
7. Vanhemmuus 1858
8. Tiimityö ja vuorovaikutus 542 + 360
9. Hirundossa teemapäivä ulkomaan romaneille videoclippejä yhteensä 302 + 154 + 466 + 144
10. Kokemusasiantuntijakoulutuksen päätösjuhla 701 + 1966

Näistä videoclipeistä olemme saaneet hyvää palautetta eri puolelta Suomea. Facebook kavereita on lisääntynyt osatoteuttajan omilla sivuilla hankkeen aikana 996, joista suurin osa on nuoria romaneja.

Teemapäivät

Teemapäivät suunnitellaan ja toteutetaan aina yhdessä paikallisten romanien, toimijoiden sekä romaniyhdistyksen kanssa. Teemapäivätapahtumaan osallistuvia haastetaan aktivoitumaan ottamalla oma elämä haltuun, jonka tulee näkyä lisääntyvänä itsensä arvostamisena, lasten koulunkäynnin ja tulevaisuuden tukemisena sekä aikuisena hakeutuessa koulutukseen ja/tai työelämään. Teemapäivien yksi päätavoite on romanien oman aktivoinnin herättäminen.

Kouvola 19.5.

Teemapäivässä käsiteltiin ja keskusteltiin arvoista, asenteista, vanhemmuudesta, lapsen koulunkäynnin tukemisesta ja tulevaisuuden suunnittelusta, oman esimerkin merkityksestä lapsille, koulutuksen ja työn merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille ja lisäksi miten kasvatus ja siinä tapahtuneet virheet voivat vaikuttaa koko elämän ajan ja kuinka niistä tullaan tietoiseksi ja miten niitä voi korjata.

17.10.2018

Yhteenvetona kasvatukseen ja huonoihin kokemuksiin liittyen tuotiin esille se, ettei menneisyyteni määrää tulevaisuuttani, vaan voin siihen itse vaikuttaa. Teemapäivätapahtumassa Etelä-Suomen alueellisen neuvottelukunnan työntekijä erikoissuunnittelija esitteli alueella tehtävää Alue-Ronkin toimintaa. Osallistujia oli noin 20

Ruotsi Strängnäs 8-10.6

Ruotsin teematapahtuman alussa kerrottiin Suomen kentän kuulumiset ja esiteltiin Nevo tiija ja Tsetanes naal hankkeet sekä Suomen Romanifoorumin näihin hankkeisiin liittyviä toimintoja. Teemaviikonlopun toteutus oli sisällöltään samankaltainen kuin Suomessa. Paikalliset romanitoimijat toivoivat teemapäivän tapaisia tapahtumia myös Ruotsiin sekä kokemusasiantuntijakoulutusta. Osallistujia oli teematapahtumassa noin 40 henkilöä, joista noin puolet naisia.

Oulu 7-8.8.

Teemapäivä alkoi hankkeen esittelyllä ja jatkui teemapäivien tavanmukaisilla aiheilla, joihin sisällytettiin keskustelua ja arkeen ja paikkakunnan kontekstiin liittyvää asiaa kuten:

- yhdistystoiminnan merkitys paikkakunnan romanien osallisuuden ja voimaantumisen välineenä sekä työllistäjänä.
- mikä on syrjäytymisen prosessi, kuka on syrjäytynyt ja miten sitä voidaan ehkäistä?
- hyvät työnhakutaidot, vapaaehtoistyön, työkokeilun ja harjoituspaikkojen merkitys työllistymisen kannalta
- hyvin suhteiden ja omien ennakkoluulojen merkitys ja vaikutus työnsaamisessa
- miten asenteemme vaikuttaa lapsiimme suhteessa koulutukseen ja työhön.

Lisäksi visioimme missä romanit ovat tällä menolla 10 vuoden kuluttua ja mikä on koulutuksen ja työllistymisen merkitys romanien tulevaisuuden rakentajana. Pohdimme myös, miten rakentaa kuilua umpeen vanhojen ja nuorten välillä.

Teemapäivät toimintakeskus Kipinässä

Toimintakeskus Kipinässä toteutetaan kahden viikon välein maanantaisin teemapäiväaiheinen tilaisuus Itä-Helsingin alueen romaneille. Tapahtuma aloitettiin 3.9.2018 Romanifoorumin oppisopimustyöntekijä toimii tilaisuuden järjestäjänä, osallistujien koollekutsujana ja toteuttajana yhdessä SRF:n työntekijöiden kanssa.

Yhteistyö RISE:n, vankeusaika mahdollisuutena projektin ja Vamoksen kanssa.

7.5.2018 pidettiin vankilatyön suunnittelupalaveri yhdessä RISE:n ja Vamoksen työntekijöiden kanssa.

Suomen Romanifoorumin vankiloissa tehtävä työ aloitetaan henkilökunnan tapaamisella, jossa keskustellaan romanivankiryhmän aloittamisesta ja siitä, kuinka SRF voi tukea vankilahenkilökunnan toimintaa.

Vankien kanssa käsitellään teemapäivään liittyviä aihesisältöjä ja ohjataan ja rohkaistaan romanivankeja Vamos projektitoiminnan piiriin hyödyntämään hankkeen antia, koskien koulutusta ja työelämään.

Lisäksi vankeja kehoitetaan osallistumaan, vankilan tarjoamiin koulutusmahdollisuuksiin ja muihin vankilan palveluihin.

Sörkän vankiryhmät

Romanimiesten vankiryhmä alkoi Helsingin vankila Sörkässä 10.4.2018. Ryhmä kokoontui viisi kertaa, kahden viikon välein, 12.6 saakka. Vankiryhmä jatkaa syksyllä 25.9.2018 lähtien kolmen viikon välein. Ryhmän keskimääräinen koko on ollut 13 – 20 henkilöä. Ryhmässä käsitellään teemapäivän aiheita.

Suomen Romanifoorumi osallistui Sörkän vankilan sisällä järjestettyyn vankilatapahtumaan. Tilaisuudessa oli mahdollisuus tavata romanivankeja ja muita vankeja, kertoa hankkeista ja tutustua eri hankkeisiin, jotka toimivat vankien kanssa.

RISE:n kanssa yhdessä osallistuimme vankimessuihin 22.5. Tilaisuus oli ulkona Dallapepuistossa. Romanifoorumilla oli oma pöytä, kahvi ja pullatarjoilu. Tilaisuuteen osallistui noin 200 ihmistä ja useat vierailivat SRF:n toimipisteessä.

Huittisten vankila

Huittisen vankilassa järjestimme tilaisuuden romanivangeille. Heitä osallistui ryhmään 5 miestä. Tilaisuuden jälkeen tapasimme vankilan henkilökuntaa ja keskustelimme, siitä kuinka Huittisten vankila voisi kehittää toimintaa ja ottaa paremmin huomioon romanien taustat, tilanteet ja kulttuurin. Tilaisuudessa oli mukana myös alueen työllistymis- ja koulutushankkeen työntekijöitä. Heidän kanssaan pohdittiin, kuinka Huittisten vankilan romanit voisivat hyödyntää heidän hankkeeseen liittyviä koulutus ja työllistymistoimintoja.

Vankiryhmä SRF:n toimistolla

Ryhmä kokoontui kerran viikossa toukokuun aikana neljä kertaa. Läsnä oli 2 – 6 romanivankia.

Riihimäen vankila

Riihimäen vankilan työntekijöiden kanssa oli tapaaminen, jossa sovittiin Sörkän kaltaisen romanivankiryhmän aloittamista myös Riihimäen vankilassa.

Ensimmäinen ryhmä kokoontui 29.8 ja osallistujia oli 5 romanivankia sekä 2 vankilan työntekijää. Syksyllä ryhmä tulee kokoontumaan kolmen viikon välein.

3.5 Osallistuimme Ihmisoikeusseminaariin, jossa SRF:n toiminnanjohtaja osallistui paneelikeskusteluun.

18.5 osallistuimme ROMPO2 julkaisutilaisuuteen. SRF:n toiminnanjohtaja oli yksi tilaisuuden puhujista.

Yhteistyö Järvenpään Seurakuntaopiston kanssa

Romo Verme – vertaisohjaajakoulutus

Koulutus on jatkoa 2017-2018 Järvenpään Seurakuntaopiston kanssa yhteistyössä toteutetulle Ote Elämään – kokemusasiantuntijakoulutukselle. Osallistujia on 11 henkilöä. Koulutus kestää neljä viikonloppua (pe -la) ja lisäksi MOD2, joka on jatkoa edellisessä, kokemusasiantuntijakoulutuksessa pidetylle MOD1.

Koulutus alkoi elokuun 24 päivänä.

Yhteistyön aloittaminen Jyväskylän kaupungin Sosiaali- ja terveystieteiden kanssa

Ote – Elämään kokemusasiantuntijakoulutus Jyväskylään

Paikallisten romanien tarpepyynnöistä aloitetaan Ote-Elämään kokemusasiantuntijakoulutus Jyväskylässä. Koulutuksen suunnittelukokoukset olivat Jyväskylässä 13.8 ja 27.8 ja niihin osallistui paikallisia romanitoimijoita. Jyväskylän kaupungin sosiaali -ja terveystieteiden palvelut on koulutuksen toteuttaja yhdessä Nevo tiija ja Tsetanes naal hanketyöntekijän kanssa.

Kokemusasiantuntijakoulutus alkaa lokakuussa 2018 jatkuen toukokuun 2019

saakka. Osallistujia on 20 henkilöä, joista puolet on romaninuuria, joiden ikähaitari on 21 - 35v.

OSALLISTUJAT

Hankkeen päätöksen lähestyessä työmme ja yhteydenpitomme kohdentuu osallistujiin, joihin teemapäivien ja muiden tapaamisten kautta olemme tutustuneet lähemmin ja jotka ovat oman alueensa avainhenkilöitä.

Jotkut osallistujat ottavat yhteyttä puhelimitse ja toiset käyvät SRF:n toimistolla. Tavallisesti tapaamisissa vaihdetaan kuulumiset, pohditaan osallistujan elämäntilannetta yleensä liittyen, koulutus – ja työllistymissuunnitelmiin sekä muuhun itseään kehittävään toimintaan. Osallistujia ohjataan ja rohkaistaan etenemään itsenäisesti sanoista tekoihin. **Tarvittaessa autetaan työhakemuksen täyttämässä. Alle 29 vuoden ikäisiä romaninuuria ohjataan omien alueidensa Ohjaamoihin sekä kehoitetaan seuraamaan Romanifoorumin eri somesivuja.**

Palaute ja arviointi

Työntekijätiimimme kuuntelee säännöllisesti kenttää ja arvioi omaa ja toisten tekemistä, jotta voidaan riittävän ajoissa tarttua ja vaikuttaa projektin etenemiseen suunnitelman mukaisesti.

Olemme tavanneet ja keskustelleet useampien henkilöiden kanssa kuin mitä edellä annetut numerot näyttävät. Koska romanikenttä on laaja, niin heitä on mahdollista tavata monissa eri paikoissa ja tilanteissa. Kuulumisten lisäksi kerromme heille hankkeesta ja esitämme muuta asiaan liittyvää neuvontaa ja ohjeita.

VAMOS – HELSINGIN DIAKONISSALAITOS

Kesäkaudella -18 Vamoksen Nevo Tiija –toteutuksessa on tehty rakenteissa olevaa asiakastyötä sekä varsinkin toukokuun aikana kirjoitettu tiiviisti hankkeen loppujulkaisuartikkeliä. Pysyvinä asiakastyön viikkorakenteina ovat säilyneet Helsingin vankilan viikottaiset yksilötapaamispäivät ja 3-4 viikon välein pidetyt ryhmät nuorten osastolla. Vantaan vankilassa on kevätkaudella käyty aiempaa harvemmin, osin vankilan resurssivajeesta johtuen, osin potentiaalisten asiakkaiden vähyyden vuoksi. Vantaalla on kesän aikana käyty vain vankilan sosiaalityöntekijän kutsusta silloin, kun sopivia asiakkaita vankilassa on.

Kontulan D-asema oli kesän aikana usein toisten varaama, jolloin emme sitä aina pystyneet hyödyntämään Vamos Locos -kohtaamispaikkatoiminnassamme.

Toisaalta pyrimme kesän aikana näkymään enemmän katukuvassa ja jalkautumaan viikoittain Kontulan ja lähialueiden kaduille. Katutyön päihteitä käyttävät asiakkaamme ovat olleet kevään-kesän aikana erityisen huonokuntoisia ja keskustelut ovat liittyneet ennen kaikkea katkoille ja kuntoutuksiin hakeutumiseen. Kesä-heinäkuussa hanketyöntekijöiden lomat ovat myös hankaloittaneet katutyötä, koska sen tekeminen yksin ei ole turvallista. (Yksilötapaamisia olemme asiakkaille järjestäneet kauden aikana tarpeen mukaan toimistolle, työkokeilupaikoille, päihdepoliklinikalle, asiakkaan kotiin tai muuhun toiminnan kannalta järkevään paikkaan. Heinäkuun aikana olemme jalkautuneet satunnaisemmin myös muille alueille, joilla kohderyhmäämme runsaasti asuu ja liikkuu (mm. Malmi, Kannelmäki, Tikkurila, Rautatieaseman seutu).

Toukokuussa (24.5.) toteutimme yhdessä Suomen romanifoorumin kanssa vierailun Huittisten avovankilaan. Vierailun lähtökohta oli Rikosseuraamuslaitoksen läntisen alueen vankiloiden hankaluudet romanivankien kanssa ja erityisesti kulttuurisiin asioihin liittyvät kysymykset. Olimme yhdessä SRF:n kanssa valmistelleet romanivangeille päivän, jonka pohjana oli Romanifoorumin kehittämä Teemapäivä-työskentely, minkä yhteydessä toimme vangeille hieman tietoa kouluttautumisesta sekä romanihankkeiden toiminnasta. Samassa yhteydessä pidimme vankilan henkilökunnalle keskustelevan session koskien romanikulttuurin huomioimista vankilaolosuhteissa. Molemmat toiminnot saivat hyvän vastaanoton ja vaikuttivat onnistuneilta.

Kauden tärkeimpinä yhteistyötahoina ovat olleet:

- Vantaan vankila
- Helsingin vankila
- Suomen Romanifoorumi (SRF)
- Muut osatoteuttajat
- SDO / Sovinto
- Kritsin päiväkeskus Redis
- Vamoksen peruskoulu, muu Vamos-toiminta
- Suomenlinnan Vankila
- Helsingin kaupungin lastensuojelun jälkihuolto
- Naulakallion hoito- ja kasvatuskodit
- Stadin ammattiopisto
- Tikkurilan Klubitalo
- Riihimäen vankila
- r3 romaninuorihanke Myyrmäessä

Kauden asiakastyön kuvausta:

Asiakastyö siviilissä:

Asiakastyö Itä-Helsingissä on jatkunut kauden aikana sekä kadulle jalkautumisena, että torstai-iltapäivisin klo 14-16 Kontulan D-asemalla kohtaamispaikka Vamos Locosin merkeissä. D-asemalla on kauden aikana ollut selvästi aiempaa vähemmän asiakkaita (mm. asiakkaiden elämäntilanteet ja Kipinän toiminnan vakiintuminen sekä kesäilmat), minkä vuoksi olemme variskin ilmojen lämmettyä jalkautuneet enemmän Itä-Helsingin kaduille ja ostareille.

Muutamia asiakkaita tavattiin myös sovitusti toimistolla. Yksi asiakas saatiin ohjattua työkokeiluun työpajalle; muiden ”siviiliasiakkaidemme” kanssa työllistymistä edistävät järjestelyt eivät olleet kauden aikana ajankohtaisia.

Työssä asiakkaiden elämänhallinnan puutteet, erityisesti runsas päihteidenkäyttö ja rikollisuus, ovat tehneet näkyväksi hankeen työllistämistavoitteiden etäisyyden tämänhetkisestä tilanteesta: työllistyminen on asiakkaiden valtaosan kohdalla hyvin pitkän aikavälin tavoite, jota ennen on pystyttävä lopettamaan päihteidenkäyttö ja rikosten teko, saatava rikosseuraamusprosessit kuntoon ja pystyttävä sitoutumaan säännölliseen päivittäiseen toimintaan (kuntoutukset, vertaistoiminta, työkokeilu, työpajatoiminta, valma-koulutus...). Näin ollen kauden aikana on asiakkaiden kanssa lähinnä koetettu rakentaa polkuja kohti elämäntilanteen vaatimia kuntoutuksia, joiden jälkeen työllistymis- tai opiskeluasiat voisivat olla ajankohtaisia.

Asiakaskohtaukset Vamos Locos- kohtaamispaikassa ja lähiympäristössä touko-elokuussa 2018:

3.5. -4 asiakaskohtauksta

17.5. – 6 asiakaskohtauksta

31.5. -5 asiakaskohtauksta

14.6. – ei tavoitteellisia asiakaskohtauksia

28.6. 3 asiakaskohtauksta itä helsinki

12.7. – 4 asiakaskohtauksta

27.7. - 1 asiakaskohtauksinen

1.8. - 1 asiakaskohtauksinen

9.8. - 2 asiakaskohtauksista

16.8. - 5 asiakaskohtauksista

23.8. - 3 asiakaskohtauksista

30.8. - 1 asiakaskohtaaminen

Yhteensä: 40 asiakastapaamista D-asemalla ja Kontulan-Itäkeskuksen alueella; lisäksi runsaasti tilastoimattomia asiakaskohtaamisia lähiympäristössä.

Yhteistyö pääkaupunkiseudun vankiloiden kanssa:

Kauden aikana vankilatyötä on tehty säännöllisesti Helsingin ja Vantaan vankiloiden kanssa. Helsingin vankilassa on tavattu viikoittaisissa yksilötapaamisissa vankeja eri osastoilta. Nuorten osastolle on lisäksi vedetty ryhmiä keskimäärin 3-4 viikon välein. Ryhmäkeskustelujen aiheet ovat osin nousseet ryhmän senhetkisistä ajankohtaisista aiheista ja mielialoista; lisäksi on käsitelty ohjaajajohtoisesti mm. vertaistukea sekä päiväohjelman ja mielekkään tekemisen rakentamista siviiliin. Ryhmissä on ollut osaston vankitilanteen mukaan sekä romaninuoria, että pääväestöä / muita kulttuureja edustavia vankeja.

Vantaan vankilassa on käyty vähäisen soveltuvan asiakasmäärän vuoksi kauden aikana tapaamassa yksittäisiä vankeja vankilan sosiaalityöntekijän kutsumana.

Vankilatyössä asiakkaiden kanssa on keskusteltu työllistymisestä ja siihen johtavista prosesseista ja vaatimuksista (mm. päihteettömyys, elämänhallinta, sitoutuminen koulunkäyntiin ja tukimuodot, vertaisuus ja vertaistuki sekä elämän mielekkyyden ja merkitysten löytäminen).

Vankilassa olevien asiakkaiden vanhemmuuden tukeminen / isyyden vahvistaminen on ollut yksi merkittävä teema vankityössä. Omien lasten kasvatus ja hyvinvointi ("ettei heidän tarvitsisi kokea samaa") tulevat esiin vankien kanssa käydyissä keskusteluissa kuntoutumista motivoivina seikkoina. Yksi vankilatyön tavoitteista onkin ollut sanojen muuttaminen teoiksi. Asiakkaille on painotettu heidän omaa vastuutaan asioiden hoidossa mm. perhetapaamisten toteutumisen ja perheleireille pääsyn kannalta – talven ja kevään aikana toivotaan jo nähtävän konkreettisia merkkejä edistymisestä. Pidemmän aikavälin tavoitteena voi olla myös ylisukupolvisen syrjäytymiskierteen katkaisu ja seuraavien sukupolvien saaminen vahvemmin mukaan koulunkäyntiin ja työelämään vanhempien elämänhallinnan vahvistuessa.

Vankila työskentely-ympäristönä on osoittautunut monien asiakkaiden kohdalla hyväksi siinä, että asiakkaat pääosin ovat sovitusti paikalla ja tavoitteellisen työskentelyn edellyttämässä kunnossa. Toisaalta vankeusaikana moni suunnitelma näyttäytyy asiakkaalle hyvänä ja toteuttamiskelpoiselta, kunnes siviiliin päästyä törmätään moniin väliin tuleviin tekijöihin ja motivaatio toteuttaa suunnitelmia laantuu.

Vapautumishetken ensimmäisten päivien / viikkojen työskentelyn vahvistaminen on ollut erityishuomion ja kehittämisen kohteena syksyn aikana. Osa tuomion aikana alkaneista asiakkuuksista on jatkunut vapautumisen jälkeen aktiivisina, osa taas kevyempänä ”varallaolona”, jolloin on sovittu, että asiakas ottaa yhteyttä, jos haluaa tukea. Muutama asiakas on ilmoittanut vapautumisen jälkeen, ettei tarvitse Vamos-työskentelyä tai on vain kadonnut asiakkuudestamme. Vaikka aktiivisempi työskentely monen asiakkaan kohdalla onkin jäänyt määräämättömälle tauolle, olemme pitäneet asiakkuudet edelleen voimassa, koska kohderyhmämme vaihtelevien elämäntilanteiden vuoksi tuen tarve tai työskentelyhalukkuus voivat suuresti vaihdella ajan kuluessa. Varsinainen asiakkuuksien päättämisen vaihe on suunniteltu syyskaudelle 2018, jolloin asiakkaita voidaan vielä ohjata asianmukaisesti palveluihin hankkeen ollessa loppuillaan.

Vankilatyön lukuja kauden ajalta 1.5.-30.8.2018

Vankilatyöskentelypäivät

Helsingin vankila:

Ti 8.5. : 3 yksilötapaamista

Ma 14.5. ryhmä nuorten osastolla (8 nuorta) sekä 2 yksilötapaamista

Ke 16.5. – 2 yksilötapaamista

Ke 23.5. – 3 yksilötapaamista

Ke 30.5. – 2 yksilötapaamista

Ke 6.6. – 3 yksilötapaamista

Ma 11.6. ryhmä nuorten osastolla (9 nuorta) ja 1 yksilötapaaminen

Ti 12.6 – 1 yksilötapaaminen

To 14.6. Koulutusaiheinen teemaryhmä Lyva-osastolla 2 asiakaskohtaamista

Ma 18.6. – 1 yksilötapaaminen

Ke 27.6. – 2 yksilötapaamista

Ma 2.7. ryhmä nuorten osastolla (10 nuorta)

To 12.7. Koulutusaiheinen teemaryhmä Lyva-osastolla 10 asiakaskohtaamista

17.10.2018

Ke 25.7. – 3 yksilötapaamista

Ke 1.8. - 2 yksilötapaamista

Ke 8.8. 3 yksilötapaamista

15.8. 2 yksilötapaamista

29.8. 2 yksilötapaamista

Helsingin vankilassa yhteensä: 32 yksilötapaamista ja 29 asiakaskohtaamista ryhmissä.

Vantaan vankila:

3.5. –2 yksilötapaamista

5.6. – 1 yksilötapaaminen

6.7. -1 yksilötapaaminen

26.7. - 1 yksilötapaaminen

Yhteensä 5 asiakastapaamista.

Yksilötapaamiset toimistolla tai muualla:

Toukokuu: 15 asiakastapaamista

Kesäkuu: 10 asiakastapaamista

Heinäkuu: 14

Elokuu: 18

Muut aktiviteetit touko-elokuu 2018:

8.5.: Vahvasti tukien (päihdekuntoutusohjelma rikostaustaisille), Kalliolan Setlementti

- 15.5. Romanihankkeiden yhteistyöpalaveri SRF:n tiloissa
- 21.5. YRE-verkoston tapaaminen ja tutustuminen Sillanpirttiin
- 22.5. Ständin pito Vankimessuilla Dallape-puistossa
- 24.5. Teema-päivä Huittisten vankilassa yhdessä SRF:n kanssa
- 14.6. Koulutus- ja työllisyysinfo Helsingin vankilan lyhytaikaisvankien osastolla
- 29.6. 2ME -Nuorten syrjäytymisen ehkäisyn hanke -info
- 12.7. Koulutus- ja työllisyysinfo Helsingin vankilan lyhytaikaisvankien osastolla
- 22.8. Romanihankkeiden yhteistyöpalaveri (Nevo Tiija & Tsetanes)

THL/ROOSA

THL:n Romanian hyvinvointitutkimus Roosa-osatoteutus edisti romaniväestön osallisuutta omien elinolojensa parantamiseen järjestämällä toukokuussa THL MONET-romanikumppaniraadin kokouksen 22.5.2018 Kokouksessa suunniteltiin tulevaa kesän tiedonkeruuta ja vahvistettiin yhteistyökuvioita sekä suunniteltiin alustavien tulosten yhteistä osallistavaa työpajatyöstöä tiedonkeruun päätyttyä. On tärkeää, että romaniväestö osallistuu heitä koskevan tiedon tuotantoon. Tieto on valtaa ja vähemmistölle on voimauttavaa tuottaa itseään koskevaa tietoa. Teimme Kulttuurisensitiivinen väestötutkimus-mallin kuvausta samalla, kun etenimme käytännössä mallin mukaisesti kuullen romaniyhteisöjä herkästi ja järjestämällä tutkimuspäiviä sinne, minne Roosa-tutkimuspäiviä haluttiin ja toivottiin. Usein nämä paikkakunnat ovat olleet muusta romanityöstä syrjässä, joten uusi aktiivisuus on ollut osallistavaa ja kannustavaa. Päätimme myös jättää menemättä joillekin seuduille, joissa vastaanotto oli vähemmän lämmintä, koska osallisuuteen ei voi pakottaa ketään. Järjestimme toukokuussa tiiviillä aikataululla palavereja koskien tulevaa syksyistä tulosten raportointia, datan tarkistusta ja työpajojen suunnittelua.

Henkilöstölle pidettiin viikkopalavereja ajankohtaisista asioista, kuten kentän kuulumisista ja tutkimuspäivien palautteesta / uusien suunnittelusta. Henkilöstön työskentely edisti romanien työllisyyttä ja yhdenvertaista asemaa yhteiskunnassa: varsinaisen henkilöstön lisäksi palkkasimme kesätyöntekijän tukemaan aluekoordinaattoria tutkimuspäivien järjestämisessä. Pitkäaikainen

aluekoordinaattori puolestaan suoritti Romanikulttuurin ohjaaja erikoisammattitutkintonsa-tutkintonsa oppisopimuksella Roosassa.

Toukokuussa THL järjesti kehityskeskusteluja Roosan henkilöstölle varautuen mm. hankkeen jälkeiseen aikaan, jotta romanitaustainen henkilöstö voisi kehittää osaamistaan mahdollisimman hyvin heitä hyödyttävällä tavalla Roosassa. Olemme tehneet Seurakuntaopiston kanssa paljon yhteistyötä antamalla harjoittelu- ja työssäoppimispaikkoja THL:ssä Romanikulttuurin ohjaaja ammattitutkintoa ja –erikoisammattitutkintoa suorittaville. Hyöty on molemminpuolinen. Toukokuussa eräs opiskelija suoritti yhden opintojakson, (Toimiminen monikulttuurisessa työympäristössä), THL:n Monikulttuurisuustiimissä ja Roosa-tutkimuksessa. Hän teki palaverimuistioita, kommentoi suunnitelmiamme romaninäkökulmasta ja osallistui THL:n työhön ja kokouksiin.

Osallistuimme Terve-SOS Messuille 8-9.5.2018 Hämeenlinnassa yhteistyössä Romaniasiain neuvottelukunnan kanssa. Tapahtuma oli tärkeä sote-asiiantuntijoille suunnatun tiedotuksen kannalta ja lisäsi yleistä tietoisuutta romanien hyvinvoinnista asiiantuntijoiden parissa. Kansainvälistä yhteistyötä Romanien hyvinvointitutkimus Roosa pääsi tekemään, kun esittelimme hanketta (posteresitys) Skotlannissa Edinburghissa pidetyssä Migration, Ethnicity, Race and Health- konferenssissa (MERH). Roosa-tutkimus on kansainvälisesti merkittävä, koska se on maailmalla tällä hetkellä ainoa osallistava väestötutkimus, joka on kohdennettu romaniväestölle. Kirjoitimme myös kokemuksistamme tiedonkeruusta yhteisartikkelin hankkeen loppuraporttiin toukokuussa.

Kesäkuussa suuntasimme maakuntiin toteuttamaan Roosa-tutkimusta. Osallistuimme Jyväskylässä 4.6.2018 paikallisen romanityöryhmän kokoukseen pitäen tiedotustilaisuuden Roosa-tutkimuksesta. Lisää kansainvälistä huomiota romanitutkimuksen piireissä saimme, kun meitä pyydettiin osallistumaan Tukholmassa Södertörnin yliopiston järjestämään 2018 Nordic and Baltic Sea conference on Romani Studies-konferenssiin (suullinen esitys Roosa-tutkimuksesta). Kesäkuussa Roosa-tutkimuksesta haluttiin kuulla Euroopan Neuvoston järjestämässä temaattisessa työkokouksessa (CahRom) heinäkuun alussa.

Olemme tehneet horisontaalista yhteistyötä eri viranomaisten kanssa osallistumalla mm. Romaniasiain tutkimus- ja kehittämiskeskuksen Romken ohjausryhmään ja Nevo tiija-hankkeen ohjausryhmään sekä Rompo 2:n suunnitteluun ja lanseeraukseen. Pidimme omalle henkilöstöllemme virkistymispäivän edistääksemme motivaatiota ja jaksamista välillä haastattavassa työssä. Haastetta tuovat tutkimukseen negatiivisesti suhtautuvat ihmiset, jotka purkavat tuohtumustansa aluekoordinaattoreihin. Lähiesimiestyöllä ja ohjauksella olemme pyrkineet tukemaan henkilöstön jaksamista ja ammatillista kehittymistä.

Jalkauduimme eri puolelle Suomea kesän aikana pitäen mm. seuraavia tilaisuuksia: tiedotustilaisuus Klaukkalassa, kotikäynti pienellä paikkakunnalla Varsinais-Suomessa. Roosa-tutkimus osallistui Itä-Karjalan kansanopiston tiloissa pidettävään romanien kielikouluun 25–30-6-2018, jossa tutkimukseen osallistui 21 henkilöä. Seuraavaksi Roosa-tutkimus järjesti Hyvinvointileirin 3-5.7.2018 joka oli täysin THL:n järjestämä. Leiri oli todella antoisa paikallisille romaneille, jotka saivat kokea yhteisöllisyyttä keskenään. Leiriltä tutkimukseen osallistui 13 henkilöä. Järjestimme kesällä lisäksi tutkimuspäiviä myös Klaukkalassa, Jyväskylässä ja Tampereella, Kiteellä ja Salossa. Kesän tutkimuskäynteihin osallistui yhteensä noin 130 henkilöä. Tutkimushoitajien työtä monitoroitiin ja järjestettiin THL:n tutkimuspäällikölle mahdollisuus seurata tutkimushoitajan työtä, jotta varmistetaan, että mittaukset on toteutettu standardin mukaan. Osallistumisvauhti kasvoi tiedonkeruun loppua kohti ja Roosa-tutkimus ylitti vaadittavan minimiosallistujamäärän 300 >350. Maksatuskauden loppuun mennessä Roosa-osatoteutus oli saavuttanut tavoitteensa ja aineisto oli saatu kerättyä Romanien hyvinvoinnin tietopohjaa varten. Datan tarkistus ja raportoinnin sekä osallistavan tulostyöpajan suunnittelu myös vahdittuivat elokuun loppuun mennessä.

Myös toinen pitkäaikainen roosa-työntekijä valmistui elokuussa Romanikulttuurin ohjaajan erikoisammattitutkintoon oppisopimuksella. Tämä oppisopimus-yhteistyö Järvenpään seurakuntaopiston kanssa on ollut hyvin mielekästä ja edistänyt romanien kouluttautumista. 10.8.2018 Aluekoordinaattorin erikoisammattitutkinnon arviointi.

Viimeisen maksatusraporttikauden ajan töitä on tehty paljon. On matkusteltu ympäri suomea pitämässä tutkimuspäiviä, ja se kannatti. Meillä tutkittavia on osallistunut tiedonkeruun loppuun mennessä ainakin 350 henkilöä. Ollaan tehty pitkää päivää ja työajoista on kenttähenkilöstö joutunut joustamaan. Työ on ajoittain ollut erittäin haastavaa, mutta nyt se on tehty. Tutkimukseen tarvittavat 300 henkilöä ylittyi reilusti.

ODL/ KAROLA

Terveyttä edistävä toiminta kohderyhmälle

Romanimiehille järjestettiin keilaus neljä kertaa maksatuskauden aikana. Miesten keilauksiin osallistui yhteensä 11 henkilöä. Keilauksen ohella miesten kanssa keskusteltiin terveyttä edistävästä ravitsemuksesta ja arkiaktiivisuuden merkityksestä terveydelle. Miehet ovat kokeneet keilauksen innostavana ja aktivoivana liikuntamuotona.

ODL Startissa kuntouttavassa työtoiminnassa ollut kohderyhmän edustaja piti maksatuskauden aikana kohderyhmälle suunnatut tanssiharjoitukset kuusi kertaa maksatusjakson aikana. Tanssiharjoituksissa kävi yhteensä 22 romania, joista valtaosa naisia. Tanssiharjoituksiin osallistuneille romaneille tarjottiin mahdollisuus osallistua Oulu Ilossa järjestettyihin lavatansseihin tanssikauden huipennukseksi. Oulu Ilossa kävi tanssimassa viisi kohderyhmän edustajaa ja hanketyöntekijä.

Kohderyhmän toiveita kartoitettaessa sekä romanimiehet, että -naiset ovat toivoneet mahdollisuutta käydä kuntosalilla. Hankkeessa ostettiin Oulun kaupungin kuntosalilippuja kohderyhmän käyttöön kesän ja syksyn ajaksi. Naiset ehtivät käydä kerran kuntosalilla kesäkuussa. Kuntosalille saapui kolme romaninaista ja heitä ohjaamaan hanketyöntekijä ja projektikordinaattori. Kuntosalille tulleiden romaninaisten määrä oli alhaisempi kuin ennakkoon ilmoittautuneiden määrä. Kuntosaliryhmä jatkui 23.8.2018 Elokuussa kokoontumisia oli kaksi ja niillä kerroilla oli kaksi osallistujaa/kerta.

Miehiä kannustettiin kuntosalille henkilökohtaisilla yhteydenotoilla ja Facebookin Oulun romanien tiedotuskanavan kautta, mutta yksikään mies ei nyt ilmaissut halukkuuttaan kuntosalikäynnille huolimatta aiemmin esiin tulleesta kiinnostuksesta. Koetimme myös saada romanimiehiä innostumaan kuntosaliryhmän ohjauksesta, että naisohjaaja ei estäisi miesten osallistumista, mutta vapaaehtoista ohjaajaa ei ryhmälle ole toistaiseksi löydetty.

Kaksi romaninuorta oli kesätöissä Karola-hankkeen kanssa samoissa tiloissa toimivassa Romano Mission Naisten kulmassa. Kesätyön ohessa tavoitteena oli vahvistaa nuorten arjentaitoja ja Karola hankkeen hanketyöntekijä ohjasi nuoria valmistamaan terveellistä ja edullista kotiruokaa.

Suomen romanifoorumi järjesti elokuussa Oulussa romaniväestön teemapäivät. Karola- hanke toteutti teemapäivillä romaneiden mölkkymestaruuskilpailut. Samalla tiedotimme syksyn toiminnasta kuten kuntosaliryhästä. Teemapäiville osallistui kahden päivän aikana 36 romania, joista kaikki paikalla olleet innostuivat myös pelaamaan mölkkyä.

Romaniväestö on tuonut esiin huolensa sukupolvien välisestä kuilusta ikääntyvien ja nuorten romaneiden välissä. Nuorten ja ikääntyvien kohtaamiset ja keskustelut koetaan vähäisiksi. Romanikulttuurissa on perinteisesti kunnioitettu iäkkäämpiä henkilöitä, joten ikääntyvillä henkilöillä on mahdollisuus vaikuttaa nuorten asenteisiin ja terveyskäyttäytymiseen. Tämän vuoksi hanketyöntekijämme yhdessä Naisten Kulman hanketyöntekijän kanssa kutsui ikäihmiset kahvihetkeen Oulun torille. Ikääntyvien romaneiden kanssa keskusteltiin terveyttä edistävien elintapojen vaikutuksesta hyvinvointiin ja mahdollisuuksista tiivistää iäkkäiden ja nuorten vuorovaikutusta.

Työllisyyttä edistävä hanketoiminta kohderyhmälle

Projektikoordinaattori Jaana Pasma Business Oulusta kävi vierailulla Meidän Tuvassa kertoen kevytyrittäjyydestä ja osuuskuntatoiminnan mahdollisuuksista. Paikalla oli kolme romania. Kohderyhmän kokemuksen mukaan kevytyrittäjyys tai osuuskuntatoiminta eivät olleet riittäviä takaamaan toimeentuloa, minkä vuoksi asia ei työpajaan osallistuneilla toistaiseksi edennyt kohti yrittäjyyttä.

Hanketyöntekijä osallistui koulutukseen ja työllisyyteen tähtääviin vankilamessuihin Oulun vankilassa yhteistyössä Naisten Kulman romanityöntekijän kanssa, jonka ensisijainen tehtävä on tukea vapautuvia vankeja. Työllisyys- ja koulutusmahdollisuuksien lisäksi vangeille jaettiin terveyden edistämisen esitteitä muun muassa liikunnasta, terveyttä edistävästä ravitsemuksesta ja painonhallinnasta.

ODL Startin ja Oulun kaupungin kanssa on pidetty kaksi palaveria, jotta kohderyhmän kuuluvan henkilön kuntouttavaa työtoiminnan jatko mahdollistuisi ja hänen työpanostaan voitaisiin edelleen kesän jälkeen hyödyntää tanssiryhmän ohjauksessa. Kuntouttavaa työtoimintaa ei enää voitu jatkaa ODL Startissa, mutta kyseisen henkilön työllisyysmahdollisuuksien tukeminen jatkui Oulun kaupungin toimesta.

Projektiryhmätyöskentely ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Romaniasiainneuvottelukunnan pääsihteerin viransijainen, neuvotteleva virkamies Henna Huttu Sosiaali- ja terveysministeriöstä vieraili Meidän tuvassa kesäkuussa. Tapaamisessa käsiteltiin Oulun alueen romaneiden ajankohtaisia asioita ja Nevo tiija -hankkeen sekä Naisten Kulman toimintaa Oulun alueella. Henna Huttu toi mukanaan tietoa romanipoliittisesta ohjelmasta, ROMPO 2:sta hyödynnettäväksi alueen romanityössä.

Hanketyöntekijä osallistui Oulun romaneiden paikallistyöryhmän kokoukseen toukokuussa sekä hanketyöntekijä ja projektikoordinaattori elokuussa. Oulun romaneiden paikallistyöryhmän tehtävänä on edistää romanipoliittisen ohjelman

toteutumista Oulun alueella sekä edistää Oulun alueen romaneiden asioita. Elokuun kokouksessa keskusteltiin muun muassa hanketyön jalkauttamisesta osaksi pysyvää romanityötä Oulun kaupungissa.

Hanketyöntekijä osallistui maksatuskaudella päihdekoulutukseen, jossa käsiteltiin päihdeongelmaisen hoitoonohjausta Oulun alueella sekä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin työpajaan koskien erityis- ja vähemmistöjen hyvinvointia. Työntekijä voi hyödyntää koulutuksen oppeja asiakkaiden palveluohjauksessa. Lisäksi hanketyöntekijä osallistui ”Kulttuuri ja taide osaksi hyvinvoinnin edistämistä Pohjois-Pohjanmaalla” -työpajaan.

THL haastatteli hanketyöntekijää kokemuksista Roosa romanien hyvinvointitutkimuksen parissa. haastattelun aihepiirinä hanketyöntekijän kokemukset terveystutkimuksen teosta ja romaniväestön suhtautumisesta tutkimukseen.

Kriminaalihuollon tukisäätiön työntekijä vieraili Meidän Tuvalla kesäkuussa. Työntekijä kanssa keskusteltiin Nevo tiija -hankkeen toiminnasta ja yhteistyömahdollisuuksista. Toistaiseksi kokous ei johtanut syvempään yhteistyöhön.

ODL:n projektiryhmä kokoontui toukokuussa. Projektiryhmässä pohdittiin syksyn toimintaa terveysliikunnan ja ravitsemuksen osalta sekä suunniteltiin hankkeen loppuseminaaria. Hankkeessa työskentelevät henkilöt pitivät yhteensä kuusi viikkopalaveria ja kokoontuivat lisäksi muun muassa loppujulkaisun kirjoittamisen ja loppuseminaarin suunnittelun osalta. Viikkopalavereiden teemana kyseisellä maksatuskaudella on ollut vahvasti käytännön hanketyö sekä tuleva loppuseminaari.

Toiminnan arviointi

Liikuntatoiminta herättää koko ajan enemmän kiinnostusta yksilötasolla, mutta väestötasolla vaikuttavaa aktivoitumista terveyttä edistävien elintapojen osalta ei tulla Oulun alueen romaniväestön osalta saavuttamaan hankkeen toiminta-aikana. 1,5 vuoden hanke pienellä henkilöstöressurssilla on liian lyhyt väestötason vaikutusten aikaansaamiseksi. Kohderyhmän mukaan saamiseksi hanketoimintaan tarvitaan edelleen paljon työntekijöistä lähtevää motivointia ja kannustamista, mikä aiheuttaa huolen kohderyhmän terveyttä edistävän toiminnan jatkuvuudesta hankeajan päätyttyä.

Hankkeessa toteutettiin kaksi mallinnosta keväällä, mutta niitä ei vielä ehditty testata. Hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää, että mallinnokset saadaan vielä testattua muutaman romanin kanssa syksyn aikana, jotta voimme alustavasti arvioida mallinnosten toimivuutta romaniväestön elintapa- ja

palveluohjauksessa. Hankkeen toiminnan arvioimiseksi mallinnoksiin osallistuville vapaaehtoisille romaneille pyritään myös toteuttamaan Kykyviisari -mittaus, jotta työ- ja toimintakyvyn kehittyminen voidaan osoittaa.

Hankkeen toiminta-ajan lähestyessä loppuaan on tärkeää, että romaniväestöä kannustetaan edelleen mukaan esimerkiksi kaupungin kaikille avoimiin liikuntaryhmiin palveluiden tasavertaisen saatavuuden takaamiseksi. Olemme kannustaneet kohderyhmää jo nyt avoimiin liikuntapalveluihin, myös hankkeen kustantamana, mutta kynnyks osallistua on ollut liian suuri. Tutustumiskäynnit avoimiin liikuntaryhmiin voidaan tarvittaessa toteuttaa hanketyöntekijän tuella, jotta osallistumiskynnyks ryhmiin madaltuisi. Tulevalla toimintakaudella on myös tärkeää pohtia, miten tiedotus avoimista liikuntaryhmistä toteutuu myös hankkeen päätyttyä.

Olemassa olevien yhteistyöverkostojen toiminnan tiivistäminen on keskeistä vielä viimeisellä maksatuskaudella, jotta saamme romanien terveyttä edistävät elintavat pidettyä mukana kohderyhmälle suunnatuissa palveluissa myös hanketoimien päätyttyä. Viimeisellä maksatuskaudella meidän tulee myös kiinnittää huomiota systemaattiseen palautteen keräämiseen kohderyhmältä ja sidosryhmiltä, jotta hankkeen vaikuttavuus voidaan paremmin todentaa.

HELSINGIN KAUPUNKI – NUORTENPALVELUT

Projektityöntekijällä oli yhteensä 6 viikkoa kesälomaa työsuhteen määrittelyjen mukaisesti. Kesäkauden pääteemat olivat Romani Clubin kevätkauden päättäjäiset, tulevan syksyn romaninuorten päivien suunnittelu sekä valmistelut romaninuorisotyöstä puhumiselle Englannin University College London'in seminaarissa, Diakonissalaitoksen kv-verkostossa puhuminen sekä Turun yliopiston opettajakoulutuslaitoksella syksyllä tapahtuva puhuminen romanilasten koulunkäynnistä.

Toukokuussa tein Helsingin kaupungin nuortenpalvelun romaninuorisotyön mallinnuksen ja projektissa julkaistavan kirjan artikkelien loppusilaukset. Rakenteellisen romaninuorisotyön muutos on kaupungin rakenteissa byrokraattinen muutos, joten sen eteenpäin vieminen menee pitkälle syksyyn johtoryhmä yms. käsittelyiden vuoksi.

Romani Clubin päättäjäiset pidettiin Seikkailutalolla Vuosaarella kesäkuun alussa. Tuossa vaiheessa olimme jo muiden ohjaajien kanssa huomanneet, että kesää kohti osallistuvien määrä alkoi vähentyä ja clubin toiminta päätettiin laittaa tauolle kesän ajaksi. Lisäksi työntekijäresurssit eivät olisi riittäneet clubin pyörittämiseen kesälomakauden vuoksi.

Kipinätoiminnan ulkopuolella kokoonnuimme suunnittelemaan tulevan syksyn isoa romaninuorten juhlaa. Juhla pidetään Maunulatalolla marraskuussa ja sen valmisteluissa on mukana laaja joukko romaneja yli kaupunki- ja aluerajojen. Mukana on lisäksi edellisvuotta enemmän nuoria itse organisoimassa tapahtumaa. Muutama nuorista on käynyt nuortenpalvelun tapahtumatuottajakoulutuksen aikaisemmin.

Kesäkuussa Englannista tuli ilmoitus, että Nuortenpalvelu pääsee esittelemään romaniasiaa *Juutalaiset ja romanit Pohjoismaissa* -nimiseen seminaariin. Aloitin luennon valmistelun kesällä.

Yhteistyö Helsingin kaupungin kasvatuksen ja opetuksen kanssa

Yhteistyö ei ole edennyt toivotulla tavalla projektityöntekijän vaihdoksen jälkeen. Aktiivinen, ei projektissa työskentelevä, työntekijä virastosta on ottanut asiakseen koota verkosto romanilasten koulutuksen osalta. Tämä yhteistyö on kuitenkin keskeisellä sijalla nuortenpalvelun romanityön suunnittelussa, joten yhteistyölle tulisi löytää sopiva muoto. Nuortenpalvelu esittää romanityön kokonaisvastuun siirtymisen osastopäällikkö tasolle, jolloin yhteistyön muodoista sovittaisiin johtotasolla eikä projektien ja/tai käytännön toimijoiden tasolla.

Elokuu

Liittyen romaninuorisotyön muutokseen myöskään tilojen saaminen käyttöön ei ole ollut ongelmatonta. Esitämme, että romaninuorisotyöstä tulisi kaupungilla läpileikaavaa ja liikkuvaa, joten silloin tilojen saaminen sieltä missä tarvetta on, helpottuisi.

Elokuussa Romani Clubille osoitettiin tilojen käyttöaika, joka ei palvele tarkoitusta. Tilaongelmaan etsitään vielä ratkaisua raporttia kirjoittaessa.

VANTAA TYÖLLISYYSPALVELUT

Vantaan osatoteutuksen työtä maksatusjaksolla määritteli tieto siitä, että kaikki kolme työntekijää ovat jäämässä syksyn alussa pois eri syistä ja näin ollen olemassa oleva asiakastyö tuli ajaa alas.

ASIAKASTYÖN LOPPUUNSAATTAMINEN:

Asiakastyötä tehty koko kuluneen kauden ajan, koska vain yksi työntekijä pitänyt täydet lomat. Työntekijät ovat pyrkineet lopettamaan asiakkuuden saattaen siten, että mikäli työttömyys jatkuu, asiakkaalla olisi suhde toiseen toimijaan. Asiakkaista 5 on siirtynyt Vantaan Ohjaamoon asiakkaiksi. Osaa asiakkaista ei tavoitettu

asiakkuuden lopettamiseksi tai lopetuslomakkeiden täyttämistä varten. Tämäkin on tulos, joka kertoo kiinnittymisen haasteesta kohderyhmän keskuudessa. Kiinnittyminen tuen piiriin näyttäisi olevan helpompaa siihen saakka, kun tuen tarjoamisesta tehdään virallisempi asiakkuus. Romaniryhmään kuuluvilla näyttäisi olevan edelleen ennakkoluuloja, kun kyseessä on toimijataho tai hanke, jonka puitteissa apua tarjotaan. Erityisesti lomakkeiden täyttämässä ja omien tietojen luovuttamisessa on havaittu epäluuloa ja pelkoa.

Asiakastyön lopettamisen yhteydessä on pyritty varmistamaan, että tarvittavat tukitoimet kuten Kelan etuuden ovat kunnossa ja työttömyys TE-toimistossa jatkuu.

Käytännössä asiakkuuden lopetus on vaatinut yhteisiä tapaamisia ja jalkautumista asiakkaiden luokse, jossa on puhuttu hankkeen asiakastyön päättymisestä. Hankkeen asiakastyön päättymisestä käytävä keskustelu on kuitenkin tullut tehdä ”vähitellen”, koska on asiakkaat ovat kokeneet yhteydenpidon ja yhteiset tapaamiset ennen kaikkea rinnalla kulkemiseksi. Asiakkaiden on huomattu vierastavan ajatusta projektin asiakkuudesta ja erityisesti lopetuslomakkeiden kerääminen on aiheuttanut epäluuloa. Kyseinen asia huomattiin jo aloituslomakkeita täytettäessä, mutta on korostunut lopetuksen yhteydessä. Asiakkaat eivät mielellään halua antaa tietojaan ja asiasta on käyty monia keskusteluja työntekijöiden ja asiakkaiden välillä.

TOTEUTUNEIDEN TAPAAMISTEN, TAPAHTUMIEN SEKÄ YHTEYDENPIDON LISTAUS KULUNEELLA MAKSATUSKAUDELLA

Yhteistyötapaamisissa on kuluneen maksatuskauden aikana ollut pääasiallisesti kolme eri tavoitetta: Työn näkyväksi tekeminen, romaniasiakkaan yksilöllisen uraohjauksen esittely sekä asiakkaiden jatkopolun varmistaminen. Hankkeen työntekijät ovat tavanneet erityisesti nuorten parissa työskenteleviä henkilöitä sekä toimijoita ja esitelleet työssä havaittuja toimivia malleja.

Yhteistyötapaamisia on ollut kaikkiaan 19 eri toimijan kanssa.

Työntekijät tekivät yhteistyötä eri järjestöjen kuten Kuurojen liiton, SameSoster sekä Suomen Romanifoorumi ry:n kanssa. Yhteistyötapaamisissa käsiteltiin mm. romani-identiteettiin liittyviä kysymyksiä. Aiheista keskusteltiin SuomiAreenan paneelikeskustelussa sekä MTV3:n *Suoraa Asiaa* -lähetyksessä. Molemmat tilaisuuden televisioitiin ja Nevo Tiija -hankkeen tekemää työtä tuotiin esille.

Viranomaistapaamiset keskittyivät suurimmilta osin asiakasohjaukseen. Asiakkaiden kanssa tavattiin TE-palvelujen sekä Kelan virkamiehiä ja varmistettiin jatkosuunnitelmaa.

Asiakastapaamisissa pääpaino oli uraohjauksen hallittu lopettaminen. Joidenkin asiakkaiden kanssa hankkeessa lopettamiseen vaadittiin useita käyntejä, joista

osa liittyi jatkolun varmistamiseen esimerkiksi Ohjaamon tai TE-palvelujen työntekijöiden kanssa. Asiakastyön loppuun ajamisen ohessa tehtiin huomioita liittyen siihen, kuinka osalla asiakkaista oli vaikeaa mieltää itseään hankkeen asiakkaiksi. Aloituslomakkeista huolimatta asiakkuus miellettiin enemmänkin avuksi, joka tuli rinnalla kulkemisen muodossa. Tästäkin johtuen tapaamiset asiakkaiden kanssa eivät voineet alkaa suoraan lopetuslomakkeiden esittelyllä. Tämä myös siitä syystä, että asiakkaat näyttivät ”pelkäävän” lomakkeiden täyttämistä (sama huomio tehtiin THL:n tutkimuksen kohdalla). Tästäkin syystä osa asiakkaista jäi projektin kannalta ”hävinneiksi”, sillä sen lisäksi, että osa lopetuslomakkeista jäi täyttämättä, joitakin asiakkaita ei tavoitettu asiakkuuden lopettamiseksi.

Asiakastyö on ajettu alas elokuun loppuun mennessä, viimeisiä lopetuslomakkeita hankitaan vielä syyskuun ajan.

Vantaan osatoteutuksessa on onnistuttu tavoittamaan suhteellisen paljon asiakkaita, mutta projektiin sitoutuminen ja asiakassuhteen ymmärtäminen on vaatinut paljon työtä ja luottamuksen rakentamista. Asiakkaiden osallisuus ja tietoisuus olemassa olevista palveluista on lisääntynyt huomattavasti. Asiakkaiden eteneminen (työllistyminen ym.) on ollut asiakasmäärään suhteutettuna todella huomattavaa. Ohjaamon työntekijän arvion mukaan etenemisprosenttimme asiakkaiden työllistymisessä on ollut suurinta koko Vantaan alueella.

Koko hankekokonaisuutta koskevat kokonaisuudet: esim. mediakampanjat, loppuseminaarit ja loppujulkaisu.